

Det europeiske miljøbyrås strategi for 2004–2008

Bakgrunn

Det europeiske miljøbyrå (EEA) ble formelt opprettet ved Rådsforordning (EØF) 1210/90 i 1990 (endret ved Rådsforordning (EØF) nr. 933/1999 og Rådsforordning (EØF) nr. 1641/2003). I 1993 ble det bestemt at virksomheten skulle legges til København, og byrået har vært i drift siden 1994.

Det europeiske miljøbyrå er det ledende offentlige organet i Europa som har som mål å støtte en bærekraftig utvikling og bidra til å oppnå betydelig og målbar bedring av Europas miljø ved å levere rettidig, målrettet, relevant og pålitelig informasjon til beslutningstakere og allmennheten.

Miljøbyrået samordner Eionet (Det europeiske nett for miljøinformasjon og -observasjon) og et informasjonssystem som innhenter og analyserer miljødata fra Europakommisjonens organer, Miljøbyråets medlemsland, internasjonale organisasjoner, konvensjoner og avtaler, gir relevant rådgivning til beslutningstakere og arbeider for å gjøre denne og annen informasjon allment tilgjengelig.

Denne EEA-strategien, 2004–2008, er det tredje flerårige arbeidsprogrammet for byrået, slik det kreves i den opprinnelige forordningen. Strategien ble vedtatt av EEA-styret på møtet den 25. november 2003.

Miljøbyråets medlemsland

- Medlemsland
- Samarbeidsland

Det europeiske miljøbyrås strategi for 2004–2008

Omslagsdesign: Det europeiske miljøbyrå
Layout: Brandpunkt a/s

Merknad

Innholdet i denne publikasjonen gjenspeiler ikke nødvendigvis den offisielle holdningen til Europakommisjonen eller andre institusjoner i Det europeiske fellesskap. Verken Det europeiske miljøbyrå eller personer eller selskaper som handler på Miljøbyråets vegne, har ansvar for eventuell bruk av informasjonen i dette dokumentet.

Alle rettigheter forbeholdt

Ingen del av denne publikasjonen skal gjengis i noen form eller på noen måte, verken elektronisk eller mekanisk, ved hjelp av fotokopiering, opptak eller andre informasjonsoppbevaringssystemer, uten at skriftlig tillatelse er innhentet fra rettighetshaveren.

Det finnes mye informasjon om Den europeiske union på Internett. Informasjonen kan hentes via Europa-serveren (<http://europa.eu.int>).

Katalogdata er oppført i slutten av denne publikasjonen.

Luxembourg: Kontoret for Det europeiske fellesskaps offisielle publikasjoner, 2004

ISBN 92-9167-648-9

© Det europeiske miljøbyrå, København, 2004

Det europeiske miljøbyrå
Kongens Nytorv 6
DK-1050 København K
Danmark
Tlf.: +45 33 36 71 00
Faks: +45 33 36 71 99
E-mail: eea@eea.eu.int
Internett: www.eea.eu.int

Forord av styrelederen

Startdatoen for Miljøbyråets nye femårige arbeidsprogram sammenfaller med at jeg overtar som leder i Miljøbyråets styre. Det er en ære for meg å ha blitt valgt til denne viktige posten, og jeg ser frem til et nært samarbeid med styremedlemmene og administrerende direktør Jacqueline McGlade om å gjennomføre Miljøbyråets strategi i de kommende årene.

På vegne av styret vil jeg takke avtroppende styreleder Kees Zoeteman for hans engasjerte og kompetente ledelse av byrået de siste fire årene. Vi ønsker ham alt godt i fremtiden.

Men henblikk på de neste fem årene vil jeg gjerne fremheve to satsingsområder i Miljøbyråets videre utvikling.

Det første er medlemskapsutvidelser, der Miljøbyrået fortsetter å gå i bresjen for europeisk integrasjon. Mens EU ser frem til utvidelse til 25 medlemsstater 1. mai 2004, har Miljøbyrået allerede 31 medlemmer, inkludert Romania, Bulgaria og Tyrkia. Vi samarbeider også tett med landene på Vest-Balkan. Slik forbedrer Miljøbyrået kvaliteten og deknningen på miljøinformasjonen, og vi spiller dessuten en liten rolle i stabiliseringen og utviklingen av disse landene, til fordel for fred og velstand i hele Europa.

Det andre er den økte vekten som vil bli lagt på evaluering av effektiviteten av miljøtiltak. Miljøpolitikk er ikke lenger noen lettvinnet sak. For å kunne overbevise både politikere og allmennheten om at miljøpolitikken er nødvendig og et gode for hele samfunnet, må vi kunne demonstrere at den virkelig er effektiv og gir resultater. Jeg er glad for at Europakommisjonen også ser for seg en rolle for Miljøbyrået på dette området. Vi vil samarbeide tett med kommisjonen for å oppnå nyttige resultater.

Lars-Erik Liljelund

Forord av lederen i Den vitenskapelige komité

Den vitenskapelige komité ønsker velkommen og støtter Miljøbyråets strategi, som definerer de viktigste prioriteringene for de neste fem årene. På dette solide grunnlaget vil Miljøbyrået kunne øke produksjonen av uavhengig og kvalitetssikret informasjon betydelig, til fordel for miljøet og innbyggerne i Europa.

Komiteen ser frem til å spille sin egen rolle i denne utviklingen. Miljøbyrået bør ikke selv bedrive forskning, men bygge på og integrere de seneste funnene fra vitenskapens verden i den informasjonen byrået formidler. Komiteens medlemmer har alle høy vitenskapelig anseelse og dekker sammen de spesialiserte feltene som er relevante for byråets arbeid. Vår rolle er derfor å sikre gode forbindelser mellom det akademiske miljøet og Miljøbyrået og tilføre viktige bidrag til Miljøbyråets arbeid.

Ikke på noe område er denne funksjonen som brobygger mellom forskningssamfunnet og den politiske verdenen viktigere enn i videreutviklingen av indikatorer. Å fange opp komplekse vitenskapelige innsikter, teorier og hypoteser i lettfattelige og allment aksepterte indikatorer er kjernen i byråets arbeid. Det er en stor utfordring å utvikle indikatorer som illustrerer koblingene mellom de miljømessige, sosiale og økonomiske dimensjonene av en bærekraftig utvikling. Det finnes også aggregerte indikatorer, som oppsummerer enorme mengder informasjon på flere felt. Her består oppgaven i å oppfylle dette behovet uten å miste av syne de ofte komplekse og motstridende trendene som ligger bak de aggregerte tallene.

Til slutt vil jeg gjerne fremheve den avgjørende betydningen av å kvalitetssikre data og vurderinger, og av å kvantifisere usikkerhetsmomenter. Her er transparens avgjørende for at klienter og allmennheten virkelig skal ha nytte av informasjonen som Miljøbyrået leverer. Den vitenskapelige komité har allerede begynt å se på disse spørsmålene og tar sikte på å gi betydelig støtte til Miljøbyrået på dette området.

Bedrich Moldan

Oppsummering av administrerende direktør

Menneskenes livskvalitet er i høy grad avhengig av miljøet de lever i, og av den sosiale og økonomiske utviklingen. Miljøbyrået er med og spiller en viktig rolle når det gjelder å sikre Europas fremtid, ved å gi rettidig, målrettet, relevant og pålitelig miljøinformasjon til beslutningstakere og allmennheten.

Miljøbyråets situasjon er i rask utvikling. Det var opprinnelig tenkt å være en organisasjon som skulle levere miljøinformasjon og miljødata. Men i dag ønsker Det europeiske parlamentet, Europakommisjonen og medlemslandene ikke bare at Miljøbyrået skal rapportere og gi råd om miljøets tilstand og tekniske spørsmål om beskyttelse av miljøet og bærekraftig bruk av naturressurser, men også om miljø- og sektorpolitikens effektivitet og gjennomføring. Derfor vil Miljøbyrået i løpet av de neste fem årene utvide arbeidet med å støtte en rekke beslutningsprosesser ved å gi kunnskap om miljøet i Europa og hvilke tiltak som blir iverksatt for å beskytte det.

En av de viktigste sakene for medlemslandene er behovet for mer effektiv rapportering av data. De neste fem årene vil Miljøbyrået samarbeide med sine viktigste internasjonale partnere, inkludert Europakommisjonen (spesielt Eurostat og JRC), OECD og ulike internasjonale konvensjoner for å etablere metoder der data kan rapporteres én gang, men brukes til mange formål. For å støtte dette tiltaket vil Miljøbyrået utvide og ytterligere forbedre kvalitetssikringen av informasjonen som brukes, ved å opprette en kvalitetskontroll og et styringssystem for hele byrået. Systemet vil være åpent for Miljøbyråets nettverk av offentlige organisasjoner, byråer, samfunnsgrupper, industrier og spesialister, slik at dataene kan spores fra kilden til den endelige bruken. Disse aktivitetene vil være støttet av et forbedret program for kapasitetsoppbygging i nye medlemsland.

Miljøbyrået arbeider hardt for å nå målene som er fastsatt i Europakommisjonens regelverk og arbeidsprogram for medlemskapsutvidelse, stabilitet og sikkerhet, bærekraftig utvikling og en inkluderende økonomi. Ved å benytte en integrert tilnærming til vurderingen av miljømessige forbedringer og forringelser vil Miljøbyrået kunne gi et unikt innblikk i effektene på tvers av sektorer og beslutningsområder. De neste fem årene er det Miljøbyråets målsetting å utvide mulighetene ytterligere ved å produsere en rekke integrerte vurderinger av vekselvirkningen mellom de viktigste sektorene og miljøet og en serie med fremtidsstudier med ulike scenarier som vil bidra til å forutse potensielle trusler og gi mulighet til å etablere et levedyktig, sikkert og stabilt mønster for bærekraftig utvikling.

Jacqueline McGlade

Innhold

Forord av styrelederen	iii
Forord av lederen i Den vitenskapelige komité.....	iv
Oppsummering av administrerende direktør	v
Miljøbyråets utforming	1
Organisasjon og nettverk.....	2
En integrert synsvinkel.....	3
Europas miljø: det sjette miljøhandlingsprogrammet.....	4
Informasjonssystemer og nettverk.....	5
Møte klimaendringer	7
Håndtere tap av biologisk mangfold og forstå endringer i arealbruk.....	8
Beskytte folkehelsen og livskvaliteten.....	9
Bærekraftig bruk og forvaltning av naturressurser og avfall.....	12
Miljøbyrået i en større sammenheng	13
Støtte en bærekraftig utvikling og miljøpolitikk.....	14
Ressursforvaltning	17

Miljøbyråets innretning

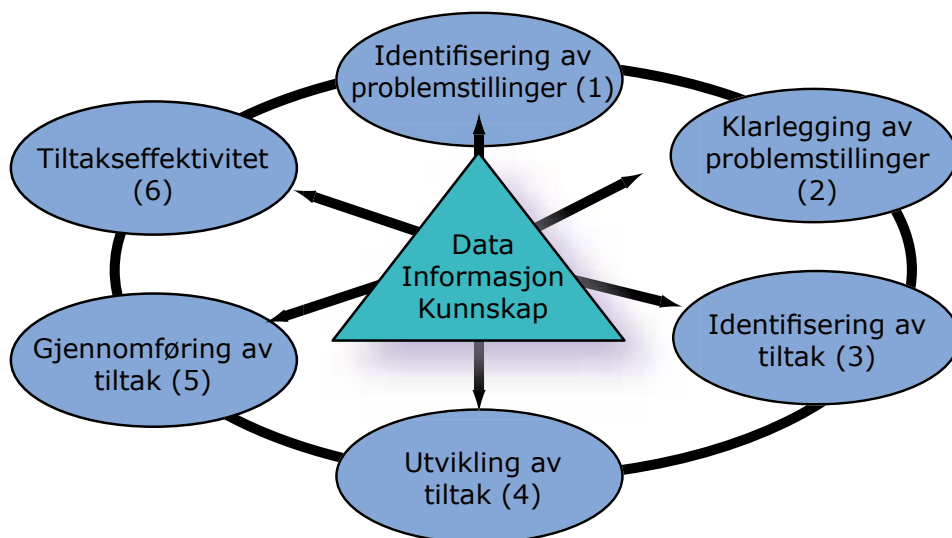
Det europeiske miljøbyrås organisasjon og nettverk

Miljøbyrået vil ha fullført en omorganisering innen januar 2004, slik at implementeringen av strategien for 2004–2008 kan starte. Den nye strukturen tar sikte på å gjenspeile de skiftende behovene til de viktigste kundene våre på en bedre måte og gi bedre tilgang til data, informasjon og individuelle eksperter. Det er opprettet grupper for å knytte sammen personer som skal arbeide med mer integrerte aktiviteter i forbindelse med sektoranalyser, beslutningsanalyser og utvikling av nye informasjonssystemer. Disse vil omfatte arealinformasjon, scenarier og vurderinger på tvers av nøkkelområder som vann og biologisk mangfold, kjemikalier, avfall, luftkvalitet, klimaendringer og miljø og helse.

Det er opprettet et program for 'corporate affairs' for at Miljøbyrået skal kunne kommunisere mer effektivt med Det europeiske parlamentet, Kommisjonen, andre EU-institusjoner, medlemsland og partnere over hele verden. Det nye programmet skal ha ansvar for å frembringe nye produkter som kortfattede underretninger, oppdateringer, multimediepresentasjoner og en kommunikasjonsstrategi.

Miljøbyrået er en nettverksorganisasjon. Den er svært avhengig av at Eionet bidrar og gir råd og om indikatorer, datastrømmer og effektivisering av informasjonformidling. Informasjonen om fremdriften i gjennomføringen av politikken styres nå av et nytt nettverk av europeiske miljøbyråer. De neste fem årene vil Miljøbyrået fortsette å bygge opp nettverkens sterke sider og prøve å utvide dem gjennom en aktiv deltakerprosess til støtte for scenarioutvikling, evaluering av politikk og kvalitetssikring av data.

Hovedfasene i beslutningssyklusen,
støttet av data, informasjon og kunnskap

En integrert synsvinkel

Miljø- og sektortemaer

Miljøbyråets strategi er tilpasset EUs sjette miljøhandlingsprogram. Det arbeides med fire store temaområder: møte klimaendringer, håndtere tap av biologisk mangfold og forstå endringer i arealbruk, beskytte folkehelsen og livskvaliteten og bruk og forvaltning av naturressurser og avfall. Hvert av disse områdene påvirkes av en rekke prosesser i samfunnet og sektorene. De neste fem årene vil Miljøbyrået produsere en serie vurderinger av koblingene mellom disse spørsmålene og tverrsektoriell påvirkning på miljøet. Et avgrenset sett med nøkkelindikatorer vil bli brukt for å rapportere hvordan sektorene påvirker miljøtrender og økosystemets tilstand.

	Luft	Biologisk mangfold	Ferskvann	Marine områder	Land og jordbunn
Miljøtemaer					
Møte klimaendringer	■	■	■	■	■
Håndtere tap av biologisk mangfold og forstå endret arealbruk	□	■	■	■	■
Beskytte folkehelsen og livskvaliteten	■	■	■	■	■
Bærekraftig bruk og forvaltning av naturressurser og avfall	□	□	■	■	■
Sektortemaer					
Landbruk	■	■	■	■	■
Kjemikalier	■	■	■	■	■
Energi	■	□	■	■	■
Transport	■	■	□	□	■
Utvikling og planlegging av arealbruk	□	■	■	□	■
Internasjonale saker	■	■	■	■	■

■ Større arbeidsområde for Miljøbyrået □ Mindre arbeidsområde for Miljøbyrået

Europas miljø

Informasjonssystemer og nettverk

Informasjonssystemet knyttet til Miljøbyrået og Eionet er opprettet for å støtte alle aktiviteter som er relatert til strømmen av data og informasjon fra medlemslandene og andre til Miljøbyrået, og videre til vurderinger og kunnskap som går tilbake til landene, Fellesskapets institusjoner og andre klienter. Systemet omfatter menneskene og organisasjonene i nettverket, nettverksaktivitetene, støttende infrastruktur og elektronisk verktøy.

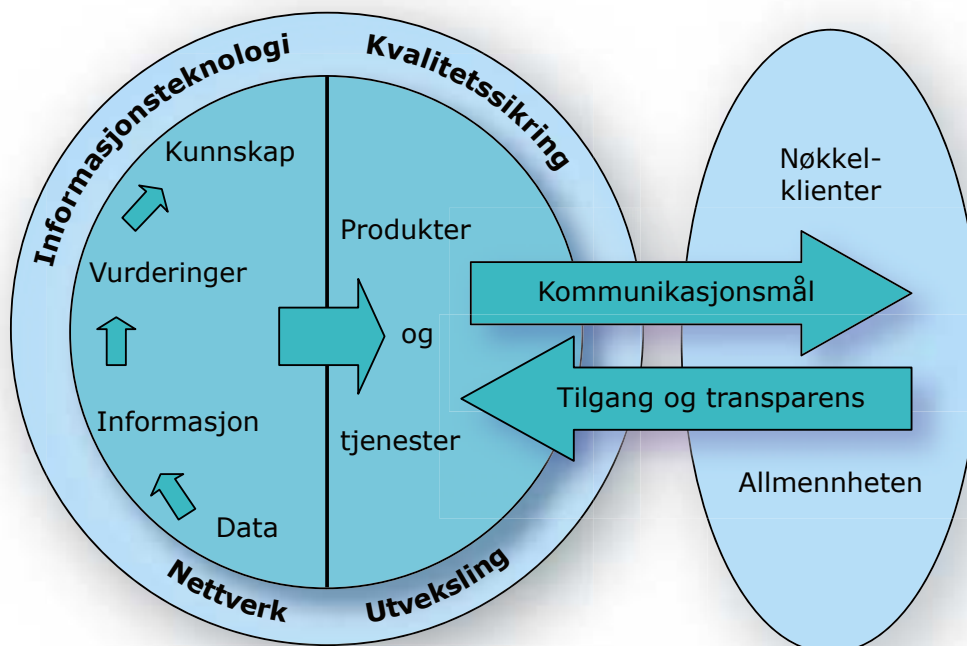
De neste fem årene vil Miljøbyrået prioritere å forbedre systemet, slik at det mer effektivt støtter utviklingen av Miljøbyråets produkter og tjenester, og utvide nettverket og kapasiteten for å møte brukernes behov. Kvalitets-sikringsprosedyrer vil bli introdusert og styrket for å sikre standardisering, samordning og klarere datadefinisjoner for brukerne. Videre vil Miljøbyrået bidra til en kommisjonsledet gjennomgang av rapporteringen og utvide informasjonssystemet til et felles og integrert, europeisk system for arealinformasjon i tråd med

initiativene som er tatt med hensyn til Inspire (infrastruktur for arealinformasjon i Europa) og global overvåking av miljø og sikkerhet (GMES).

(a) Sett med kjerneindikatorer

Den viktigste bruken av indikatorer er å formidle informasjon på en klar og enkel måte. Indikatorene setter fokus på aspekter som anses å være 'policy' relevante og bruker lett tilgjengelige data. Generelt kvantifiserer indikatorene informasjonen ved å integrere ulike og multiple datasett og bidrar til å avdekke underliggende trender i komplekse fenomener.

De siste fem årene har Miljøbyrået og medlemslandene arbeidet med å utvikle et sett med kjerneindikatorer og indekser som skal gjenspeile miljøets tilstand sett i lys av analyser av den økonomiske veksten, den sosiale utviklingen og hvordan politikken er gjennomført. I det første året med denne strategien vil Miljøbyrået konsolidere settet med kjerneindikatorer og de tilknyttede datastrømmene fra landene. Miljøbyrået og Eionet vil deretter bruke informasjonen til å spore fremdriften på europeisk nivå i forhold til politiske mål og til 'benchmarking' av landenes miljøytelse ved bruk av sammenlignbare data og konsistente metoder.

(b) Effektivisering av systemet

Nettverket vil bli utvidet, slik at det får den kapasiteten som trengs for den nye typen produkter og tjenester som skal utvikles i løpet av femårsperioden, for eksempel på området bærekraftig utvikling.

Miljøbyrået vil vurdere landenes dataleveranser og -kvalitet i sin rapport om prioriterte datastrømmer i Eionet.

Miljøbyrået vil forbedre koblingene til eksterne organisasjoner som er tilknyttet datastrømmer (inkludert arealdata) og indikatorer, spesielt med OECD, Eurostat og JRC, og vil her spesielt dra nytte av initiativet for global overvåkning av miljø og sikkerhet (GMES).

Midler fra Kommisjonen og Miljøbyrået skal brukes til å videreutvikle elektronisk verktøy og infrastruktur og gjennomgå forretningsprosesser under paraplyen Reportnet, slik at informasjonsstrømmene blir mer effektive, transparente og tilgjengelige for mange formål.

Miljøbyråets datalager vil understøtte settet med kjerneindikatorer og gi muligheter for analyser på tvers av sektorene. Interaktive verktøy som kan brukes til å analysere miljødata, produsere indikatorbaserte vurderinger til egne formål og referere til beste praksis, vil bli tatt i bruk.

(c) Kommunikasjonstjenester for allmennheten

Miljøbyrået vil styrke sine kommunikasjonssystemer for å kunne nå nøkkelklientene og allmennheten gjennom de mest hensiktsmessige kommunikasjonskanalene.

De neste fem årene vil en omfattende geografisk Internett-portal for regional og utvalgt stedfestet informasjon bli gjort tilgjengelig. Hensikten er at allmennheten skal kunne finne informasjon om lokalmiljøet. Ved å skrive inn postnummer eller bruke interaktive kart og verktøy vil man kunne finne informasjon om miljøforhold som påvirker luft, land og vann, i tillegg til tiltak og regelverk som er på plass for å beskytte miljøet. Portalen vil bli bygd opp ved at Miljøbyråets aktiviteter kombineres med andre initiativer som er startet i regi av FN, internasjonalt, nasjonalt og innenfor EU.

Systemet vil inneholde en rekke historiske data og sanntidsdata om miljøkvaliteten. For eksempel vil Miljøbyrået i 2004 lansere et europeisk register over forurensende utslipp som vil gi individuell informasjon om lokale, regulerte industribedrifter. I løpet av en fireårsperiode vil Miljøbyrået øke dekningen til flere temaer, og et system som dekker alle medlemslandene i Miljøbyrået, vil være på plass i 2008.

Det vil også bli opprettet Internett- og multimedietjenester for yngre målgrupper.

Møte klimaendringer

Å forebygge eller bremse opp klimaendringer har høyt fokus i EUs politikk. Ulike tiltak som energisparing, utvikling av fornybare energikilder, utvikling av bærekraftig transport, utslippshandel og fleksible mekanismer i Kyoto-protokollen vil være viktige når man skal vurdere i hvilken grad målene som er satt av medlemsstatene, er oppnådd.

Miljøbyrået har forpliktet seg til å levere vurderinger og analyser som støtter gjennomføringen av Kyoto-avtalen, gi råd og orienteringer til Kommisjonen, EU-parlamentet og presidentskapene. Dette for å fremme nye områder for klimapolitikk med sikte på å redusere utslipp av drivhusgasser innenfor sektorene transport, energi, industri og landbruk, og fremme en politikk for hvordan man skal håndtere effektene av klimaendringer.

De neste fem årene vil Miljøbyrået prioritere følgende:

(a) Vurdering av fremskrittene i forhold til Kyoto-målene og målene for 'byrdefordeling'

Støtte til gjennomføringen av Kyoto-protokollen og EUs og medlemsstatenes forpliktelser for 'byrdefordeling' (for 2008–2012), inkludert realisering av påvisbar fremgang i oppfyllelsen av forpliktelsene innen 2005. Dette omfatter også støtte til EUs mål om å redusere energiintensiteten med én prosent i året i tillegg til det som ellers ville ha vært tilfellet innen 2010, og å øke EUs forbruk av fornybare energikilder til tolv prosent av det totale energiforbruket innen 2010. Miljøbyrået vil blant annet arbeide med:

- vurderinger av fremskrittene i forhold til målene i Kyoto-protokollen og av hvor effektiv EUs og landenes politikk er
- overvåkning av drivhusgasser: regnskap og gjennomgang
- 'benchmarking' av Europa i forhold til andre regioner i verden.

(b) Klimaendringer: effekter, tilpasning og scenarier

Miljøbyrået vil støtte EUs arbeid med å fremme en internasjonal avtale om strengere reduksjonsmål etter Kyoto-protokollens første periode (2008–2012). Dette er styrt av EUs langsiktige mål om at den globale temperaturøkningen ikke skal bli større enn 2 °C over pre-industrielt nivå, som på lang sikt vil kreve at de globale utslippene av drivhusgasser blir redusert med 70 prosent i forhold til 1990-nivået. Arbeidet vil også støtte en integrert sektorpolitisk analyse og EUs strategi for bærekraftig utvikling for økt bruk av bærekraftig energi, med bruk av fornybare energikilder og større energieffektivitet. Miljøbyrået vil blant annet arbeide med:

- scenarier for utvikling av sektorer og for effektene av klimaendringer, med bidrag fra de 25 EU-landene
- vurdering av effektene av klimaendringer og tilpasning, med vurdering av sesongmessige forhold på regionalt nivå (for eksempel temperaturer, nedbør og uvær)
- integrerte analyser av sektorpolitikk, inkludert miljøteknologienes rolle
- identifisering av sårbare områder og vurdering av tilpasning til klimaendringer.

Håndtere tap av biologisk mangfold og forstå endringer i arealbruk

I Europa er vi forpliktet til å stoppe tapet av biologisk mangfold og beskytte biotoper og områder som er av spesiell verneinteresse. Miljøbyrået vil støtte dette gjennom vurderinger av måloppnåelse, informasjon om endringer i det biologiske mangfoldet på tvers av ulike skalaer for arealbruk og ved analyser av koblinger til andre sosioøkonomisk utviklingstrekk og belastninger og analyser av effektiviteten i politikken på andre beslutningsområder.

De neste fem årene vil Miljøbyrået prioritere følgende:

(a) Biologisk mangfold

Bidra til oppnåelsen av målet om å stoppe tap av biologisk mangfold innen 2010 gjennom vurderinger av trender innenfor biologisk mangfold med hensyn til fysisk planlegging, landbruk, skogbruk, fiskeri, miljøforurensning, jordforurensning og forvaltning av miljøet i distriktene. De neste fem årene vil Miljøbyrået blant annet arbeide med:

- vurderinger av måloppnåelse for 2010-målene
- resultatindikatorer for politikken for biologisk mangfold, spesielt gjennomføringen av Natura 2000 og koblingen til sektorpolitikk
- vurdering av skogenes tilstand
- støtte til medlemsstater og Kommisjonen i forbindelse med Natura 2000 og handlingsplaner for biologisk mangfold
- samordning av eksisterende erfaring og kunnskap på tvers av nettverkene for å utvikle felles metoder for overvåkning av biotoper og arter og belastningen på disse
- vedlikehold av referansedatabaser, portaler, retningslinjer og nettverk
- utvikling av et nettverk for tidlig varsling om fremmede invaderende arter
- integrasjon av sektorpolitikk og økonomiske analyser.

(b) Vurdering av landskaps- og arealbruksendringer

Miljøbyrået vil støtte arealkravene til ulike initiativer for europeisk og global utvikling, herunder tematiske nøkkelstrategier for marine systemer og jordbunn, med spesiell oppmerksomhet rettet mot endret arealbruk i økologisk følsomme områder og beskyttelse av jordbunnen. Miljøbyrået vil blant annet arbeide med:

- et integrert informasjonssystem som inkluderer arealdata, for naturlige, kulturelle og konstruerte miljøer med tanke på å støtte initiativer innenfor ulike områder og sektorer
- vurderinger av bærekraftig utvikling i regioner i Europa med hensyn til biologisk mangfold og landskapsendringer
- vurderinger av endringer som er forbundet med klimaendringer, ørkenspredning, erosjon, opphopping, intensivt og utvidet landbruk samt forurensning
- vurderinger av økosystemer i kyst- og havområdene.

Beskytte folkehelsen og livskvaliteten

Det meste av forurensningen som preget forrige århundre — stinkende elver, smog, avfallsplasser uten tilsyn og forurenset jord — er nå tatt hånd om i store deler av Europa. Men andre utfordringer som er like skadelige, kommer for en dag, selv om de ikke viser seg på like åpenbare måter: drivhuseffekten, endokrin-forstyrrende kjemikalier og ultrafine partikler i luften.

Nye problemer krever nye løsninger og helhetlige tenkemåter som tar hensyn til alle sider probleme. Samfunnet må nå mobilisere forbrukerne til å endre sin atferd, finne nye løsninger i næringslivet og nye livsstiler ved å engasjere lokalsamfunnene i å planlegge endringer, produksjon og forbruk. Dette for å beskytte og forbedre miljøet, samtidig som det sikrer velstand og bedre livskvalitet for alle, ikke minst i sårbare lokalsamfunn.

Miljøspørsmålene går på tvers av økonomiske og sosiale forhold. Samfunnet vil ikke kunne løse viktige spørsmål om klimaendringer, transport, energi og helse på en god måte bare ved å finne løsninger som forbedrer miljøet. Det kreves politiske løsninger som også tar hensyn til sosiale og økonomiske forhold.

For at Miljøbyrået skal kunne bidra til å finne løsninger på disse spørsmålene, kreves det nye og utfordrende arbeids- og tenkemåter. I de neste fem årene vil vi undersøke en rekke tilnæringsmåter, blant annet arealanalyser, utvikling av modeller for testing av ulike fremtids-scenarier, økonomiske virkemidler og bruk av frivillige avtaler. Vi vil benytte opplæringsprogrammer og holdningsundersøkelser, slik at miljøkunnskapen kan brukes i lokal planlegging.

De neste fem årene vil Miljøbyrået prioritere følgende:

(a) Miljøet og folkehelsen

Miljøbyrået vil bidra å bedre folkehelsen og livskvaliteten i forhold til miljøet og støtte EUs handlingsplan for miljø og helse, og vil blant annet arbeide med:

- et metodologisk rammeverk for analyse av spørsmål om miljø og helse
- et sett med indikatorer for miljø og helse for sporing av viktige miljøbelastninger på folkehelsen, for eksempel luftkvalitet og innendørs forurensning, i samråd med Miljøbyråets medlemsland og Verdens helseorganisasjon
- opprettelse av et Eionet-nettverk for miljø og helse
- et revidert sett med vurderinger for miljø og helse
- samarbeidsaktiviteter med Den europeiske matsikkerhetsmyndigheten EFSA.

(b) Kjemikalier

Miljøbyrået vil støtte en politikk som reduserer risikoene forbundet med bruk av kjemikalier. Arbeidsområdene vil inkludere:

- utvikling av et rammeverk for overvåkning og et informasjonssystem koblet til konsentrasjoner av, eksponering for og effekter av kjemikalier, inkludert pesticider, i ulike naturlige og urbane systemer
- samarbeidsaktiviteter med det nye europeiske kjemikaliebyrået.

(c) Vannkvalitet og EUs rammedirektiv for vann

Miljøbyrået vil støtte arbeidet for å sikre grunn- og overflatevann av god kvalitet og kvantitet, som ikke fører til betydelig påvirkning av eller fare for folkehelsen og miljøet. Dette vil i høy grad dreie seg om å støtte gjennomføringen av EUs rammedirektiv for vann ved å vurdere fremdriften mot oppnåelse av god status i vannverkene innen 2015, inkludert vurdering av nye spørsmål. Miljøbyrået vil blant annet arbeide med:

- vurderinger av europeiske vannforekomster
- videreutvikling av Eurowaternet (nettverket for overvåkning av vann i Europa), slik at det er i tråd med og støtter rapportering knyttet til rammedirektivet for vann og direktivene om nitrat, urbant avløpsvann, drikke- og badevann
- et integrert informasjonssystem med arealdata som kobler ferskvann til kyst- og havområdene, og som omfatter hele nedbørsfeltene for vassdragene.

(d) Det marine miljøet

Miljøbyrået vil støtte gjennomføringen av EUs strategi for de marine områdene i samarbeid med marine konvensjoner gjennom vurdering av økosystemenes tilstand i de åtte store marine økosystemene som omgir Europa. Spesiell oppmerksomhet vil bli rettet mot trender i økosystemenes funksjon, eutrofiering, forurensning, samsvar med miljølovgivning, forvaltning og sosioøkonomiske analyser av bærekraftig bruk av marine ressurser. Miljøbyrået vil blant annet arbeide med:

- vurderinger av måloppnåelse
- vurderinger av helsetilstanden til Europas store marine økosystemer basert på et integrert arealinformasjonssystem for å undersøke trender i naturlige systemer og effektene av landbasert forurensning
- utvikling av informasjonsstrømmer for den marine strategien med Reportnet og andre tilgjengelige verktøy
- utvikling av scenarier for kystsonenes utvikling, utnyttelse av marine ressurser og havtransport i Nordishavet og Middelhavet
- samarbeidsaktiviteter med Det europeiske sjøsikkerhetsbyrået.

(e) Luftkvalitet

Miljøbyrået vil støtte prosessen for å oppnå en luftkvalitet som ikke fører til vesentlig påvirkning av eller fare for folkehelsen og miljøet. Miljøbyrået vil blant annet arbeide med:

- vurderinger av måloppnåelse
- vurderinger av lokal og innendørs luftforurensning
- overvåkning av luftkvalitet og luftforurensende utslipp, inkludert forbedringer av flybaser
- vurderinger av eksponering for luftforurensning, spesielt i storbyområder og gateraviner.

(f) Storbyområder og støy

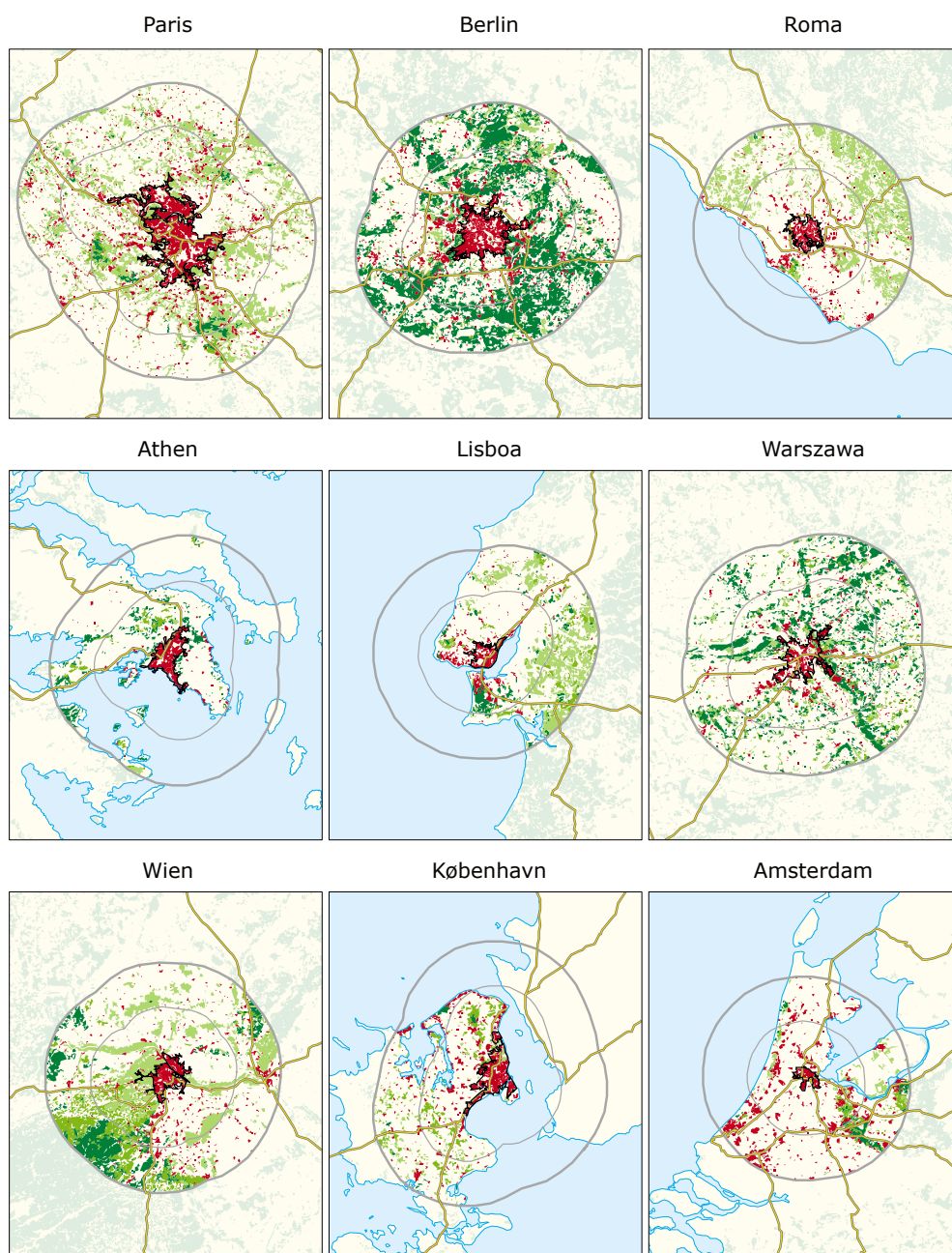
Miljøbyrået vil bedre livskvaliteten i storbyområdene. Arbeidsområdene vil inkludere:

- vurderinger av endringer i bo- og grøntområder i storbymiljøene
- støtte til strategien for storbymiljøer, spesielt på området overvåkning av urban ekspansjon, arealbruk, rapportering og bærekraftig byforvaltning
- vurdering av støy i utvalgte områder.

(g) Naturlige og teknologiske trusler

Miljøbyrået vil støtte utviklingen av et regelverk for risikoforebygging og samordning av kartleggingen av trusler. Miljøbyrået vil blant annet arbeide med:

- vurderinger av hvordan naturlige trusler påvirker miljø og økonomi
- kart relatert til arealbruk og fare for teknologiske trusler.

**Skogområder
rundt hovedsteder
i Europa**

Bærekraftig bruk og forvaltning av naturressurser og avfall

Samfunnets behov for vann, energi og mineraler øker og vil, med mindre det blir kontrollert, begynne å skape problemer for den fremtidige økonomiske og sosiale utviklingen. Avfall betraktes i økende grad som en mulig ressurs; nye former for gjenbruk og resirkulering av materialer og effektiv bruk i produksjonen vil bli regelen. Vi vil få flere produkter som er formgitt, markedsført og lisensiert med henblikk på å minimalisere miljøkostnadene i forbindelse med produksjon, bruk og avfallshåndtering.

Miljøbyrået vil fortsette å levere informasjon og vurderinger som støtter politikken for avfallshåndtering og bærekraftig bruk av naturressurser, for å gi muligheter for prioritering, overvåking, oppfølging og identifisering av beste praksis.

De neste fem årene vil Miljøbyrået prioritere følgende:

(a) Vurderinger av avfalls- og materialstrømmer

Miljøbyrået vil støtte intensjonene bak strategiene for bærekraftig bruk av naturressurser og avfallsgjenvinning for å sikre en betydelig generell reduksjon i avfallsvolumet, redusere koblingen mellom økonomiske vekst og økt ressursbruk og sikre at forbruk av ressurser og den påfølgende miljøpåvirkningen ikke overskrider miljøets bæreevne. Miljøbyrået vil blant annet arbeide med:

- støtte til strategiene for bærekraftig bruk av naturressurser og gjenvinning av avfall
- vurderinger av avfalls- og materialstrømmer
- analyse av politikk for avfall og naturressurser, inkludert vurderinger av effektivitet og tilstandsrapporter
- utvikling av indikatorer vedrørende bruk av naturressurser og avfallsforebygging
- støtte til medlemslandenes avfallsrapportering (inkludert direktivet om emballasjeavfall) og materialstrømregnskap
- støtte til EUs forordning for avfallsstatistikk, inkludert kravet om å revidere rapportplikten.

(b) Informasjon om beste praksis

Miljøbyrået vil fremme en betydelig generell reduksjon i ressursbruk og avfallsvolum ved å spre informasjon om verktøy og politiske virkemidler. Miljøbyrået vil blant annet arbeide med:

- identifisering og spredning av informasjon om beste praksis og eksempler på vellykkede tilfeller.

Miljøbyrået i en større sammenheng

Som det sjette miljøhandlingsprogrammet fastslår, er det viktig å integrere alle aspekter ved miljøspørsmålene fullt ut i Fellesskapets eksterne forhold og i EUs påvirkning på resten av verden. Den eksterne dimensjonen av EUs strategi for bærekraftig utvikling imøtekommer dette behovet ved å etterspørre et bedre samarbeid med internasjonale organer og utviklingsland for å bedre kvantiteten, kvaliteten, effekten og bærekraften i utviklingssamarbeidet. EUs politikk for utvidet naboskap i Europa fremmer lignende ideer om et utvidet EU med land i Sørøst-Europa, rundt Middelhavet og i EECCA (Øst-Europa, Kaukasus og Sentral-Asia). Miljøbyråets regelverk krever at byrået unngår overlapping med andre organer. Derfor er det avgjørende at Miljøbyrået utvikler arbeidet sitt sammen med relevante internasjonale organisasjoner, sekretariater i internasjonale konvensjoner og tredjeland for å sikre at ulike tiltak i miljøspørsmål koordineres ordentlig, og at aktivitetene blir mer effektive. Det inkluderer økt utveksling av erfaringer, videreutvikling av felles metoder og målrettede felles tjenester og produkter.

De neste fem årene vil Miljøbyrået prioritere følgende:

(a) Støtte til EUs politikk for utvidet europeisk naboskap

Miljøbyrået vil støtte deling og utveksling av miljøinformasjon og erfaringer med problemstillinger, arbeidsmetoder, rammeverk og så videre med EUs naboland i Sørøst-Europa, landene rundt Middelhavet og — med forbehold om ressurser — EECCA. Dette vil omfatte etablering og konsolidering av fungerende forbindelser og samarbeid med internasjonale og regionale organisasjoner. Miljøbyrået vil blant annet arbeide med:

- bedring av informasjonskapasitet og -strømmer i Sørøst-Europa under CARDS-programmet

- offentliggjøring av felles tematiske meldinger med FNs miljøprogram
- bidrag til FNs miljørapport GEO-4, som skal publiseres i 2006–2007
- bedring av informasjonskapasitet og -strømmer i land i EECCA under 'Miljø for Europa'-prosessen og deltakelse i den fjerde paneuropeiske miljøtilstandsrapporten 2007
- vurdering av miljøeffektene av frihandelsområdet for EU og landene rundt Middelhavet, som skal opprettes i 2010.

(b) Støtte til den eksterne dimensjonen av en bærekraftig utvikling i EU

Miljøbyrået vil samarbeide med internasjonale organer om å støtte vurderingen av Europas påvirkning på miljøet i land og regioner utenfor Europa i lys av arbeidet med bærekraftig utvikling, måling av fremdriften for Natura 2000-målene, og globalt ansvar. Arbeidsområdene vil inkludere:

- samarbeid med FNs miljøprogram om GEO-rapportene og felles meddelelser
- utvikling av datastrømmer som støtter indikatorer for internasjonale saker.

(c) Utvikle samarbeid for å støtte global miljøforvaltning

Miljøbyrået vil samarbeide om å konsolidere felles prosesser for informasjonsformidling for å støtte en integrert miljøpolitikk på globalt nivå. Arbeidsområdene vil inkludere:

- effektivisering av internasjonal rapportering gjennom opprettelse og styrking av avtaler med internasjonale organer og konvensjoner på bestemte beslutningsområder
- styrking av samarbeidet med FN-organer, OECD, internasjonale finansinstitusjoner og Eurostat for å sikre en bedre samordning av globale rapporteringsaktiviteter og levering av felles informasjon
- samarbeid med Verdens helseorganisasjon og det amerikanske miljøbyrået EPA for å støtte kunnskapsbygging på området helse og miljø.

Støtte en bærekraftig utvikling og miljøpolitikk

Den senere tidens miljøpolitikk er utviklet i sammenheng med ulike politiske rammeverk, inkludert Cardiff- og Lisboa-prosessene, det sjette miljøhandlingsprogrammet og EUs strategi for bærekraftig utvikling. I tillegg har den politiske utviklingen med medlemskapsutvidelser, globalisering av økonomien og strategiske målsettinger for bærekraftighet gjort sakene mer komplekse og fremtiden mer usikker. Den vanligste tilnæringsmåten har vært å se på økonomiske og sosiale spørsmål fremfor miljøkonsekvensene på andre beslutningsområder. Derfor må Miljøbyrået nå inkorporere tenkning om integrasjon, usikkerhet og anvendelse av varsomhetsprinsippet i hele arbeidsprogrammet.

Utarbeidelsen av en sunn politikk for bærekraftig utvikling forutsetter bedre informasjon og metoder for vurdering av miljøpåvirkning i tillegg til fremtidsanalyser. Det vil også bli mulighet til å utvikle mer integrerte vurderinger for å støtte nye problemstillinger og arbeid på tvers av sektorer. Miljøbyrået vil, sammen med andre interessenter, utvikle scenarier og modeller for hvilke resultater eksisterende og planlagte tiltak for miljø og bærekraftig utvikling kan få i fremtiden.

De neste fem årene vil Miljøbyrået prioritere følgende:

(a) En bærekraftig utvikling

Miljøbyrået vil støtte vurderingen og rapporteringen av fremdriften i EUs strategi for bærekraftig utvikling, inkludert utfordringene knyttet til medlemskapsutvidelser og nasjonale prosesser. Miljøbyrået vil sette vurderingene i en bedre sammenheng for en bærekraftig utvikling ved å utvikle retningslinjer, bedre informasjon om referanseverdier for bærekraftighet og en bedre forståelse av sosialt ansvar i næringslivet. Miljøbyrået vil blant annet arbeide med:

- vurdering av oppnåelse av miljømål i forbindelse med det sjette miljøhandlingsprogrammet, Cardiff- og Lisboa-prosessene, EUs strategi for bærekraftig utvikling og koblingene mellom dem
- koblinger mellom Miljøbyrået/Eionet og relevante sosiale og økonomiske nettverk og ekspertgrupper
- analyse og spredning av informasjon og retningslinjer om bærekraftig utvikling og vurderinger av effektene på bærekraftigheten
- økonomiske analyser av bærekraftig utvikling
- scenarier for europeisk og regional utvikling.

(b) Utvidelsenes utfordringer

Miljøbyrået vil støtte prosessen med medlemskapsutvidelser i 2004 og påfølgende behov i EU. Arbeidsområdene vil inkludere:

- støtte for tilslutningsprosessen i 2004
- utvidelser i sammenheng med det sjette miljøhandlingsprogrammet
- sporing av utvidelsesprosessen etter 2004.

(c) Regelmessige helhetsvurderinger

Hvert femte år vil Miljøbyrået i samsvar med regelverket publisere en rapport om tilstand, trender og prognoser for miljøet i Europa, supplert av mer regelmessige indikatorbaserte rapporter om bestemte problemstillinger. Miljøbyrået vil videreføre dette arbeidet for å støtte planleggingen av politiske programmer, spesielt revisjonen av det sjette miljøhandlingsprogrammet i midten av perioden (2006). Videre vil aktivitetene være fokusert på å måle fremdriften og på 'benchmarking'. Miljøbyrået vil blant annet arbeide med:

- 'State and outlook environment report 2005'
- 'Environmental signals' (årlig miljø-tilstandsrapport)
- 'EEA snapshots' (øyeblikksbilder fra EEA)
- 'EEA briefings' (underretninger fra EEA).

(d) Sektorvurderinger

Miljøbyrået tar sikte på å levere regelmessige oppdateringer om fremdriften i forhold til målene for hvert prioritert tema i det sjettede miljøhandlingsprogrammet og for hovedsektorene i Cardiff-prosessen, inkludert fremtidsutsikter og sammenligninger mellom land og regioner, med formidling av konklusjoner om hva man har lært, og beste praksis. Miljøbyrået vil blant annet arbeide med:

- indikatorbasert rapporteringsmekanismer i første omgang for transport, landbruk og energi
- en metodikk og anbefalinger om dataharmonisering for sektorsammenligninger mellom land og regioner
- analyse og spredning av informasjon om beste praksis.

(e) Analyse av politikken effektivitet

Miljøbyrået vil gi bedre forståelse av hvordan politikken virker, og hvor effektiv den er, ved å stimulere utveksling av informasjon om gjennomføring av politikken og utvikle målrettede vurderinger av utvalgte miljøpolitiske tiltak. Miljøbyrået vil blant annet arbeide med:

- pilotstudier (for eksempel for urbant avløpsvann eller emballasjeregulering), inkludert økonomiske aspekter
- analyser av effektive kombinasjoner av politikk og samsvar i samarbeidet med andre viktige aktører, inkludert OECD
- støtte til nettverket for europeiske miljøvernbyråer, inkludert analyser av gjennomføringen av utvalgt politikk i medlemslandene
- oppretting av et nettverk av politiske analytikere for å støtte utviklingen av metodiske retningslinjer og et rammeverk for evaluering av hvor effektiv politikken er.

(f) Nye problemstillinger, forskningsprogrammer og fremtidsstudier

Miljøbyrået vil gi regelmessige vurderinger av nye problemstillinger, slik at signalene fra forskning og teknologi kan tas opp i miljøpolitiske diskusjoner. Byrået vil også arbeide med bevisstgjøring og forståelse av nye, viktige spørsmål i forhold til bestemte målgrupper for å støtte den politiske responsen i en tidlig fase. Viktige nye spørsmål som oppstår som følge av vitenskapelig forskning, overvåkning, uro hos allmennheten og politiske analyser, vil bli identifisert og valgt ut for analyse. Arbeidsområdene vil inkludere:

- miljøteknologi for håndtering av klimaendringer og energi
- sporing av spredningen og effekten av genmodifiserte organismer
- en vitenskapelig tilnærming til behandlingen av usikkerhet i politikktutforming.

(g) Scenarier og fremtidsstudier

Miljøbyrået vil utvikle og analysere en rekke scenarier som støtter vurderingen av fremtidsutsiktene for Europas miljø og konsekvensene av viktige politiske valg. Byrået vil også utvikle systematiske metoder for å undersøke plausible fremtidstrender, slik at man kan oppdage svake signaler, nye miljøproblemer og potensielt overraskende utviklinger i en tidlig fase. Miljøbyrået vil blant annet arbeide med:

- utvikling av omfattende scenarier for miljøet i Europa
- dybdeanalyser av scenarier for viktige problemstillinger (for eksempel endringer i arealbruk i forhold til klimaendringer og energietterspørsel og maritim transport i følsomme miljøer som Nordishavet og Middelhavet)
- fremgangsmåter for å engasjere allmennheten og ulike interessenter i utviklingen av scenarier og vurderinger.

Ressursforvaltning

Miljøbyråets strategi for 2004–2008 er basert på en underliggende antakelse om at grunnfinansieringen gradvis vil øke, med i gjennomsnitt fem prosent i året. Gitt at den samlede inflasjonen er beregnet til cirka to prosent og økningen i lønnskostnader i Miljøbyrået til mellom fire og fem prosent de kommende årene, vil en økning av tilskuddene på tre prosent gi status quo i grunnbudsjettet.

Den ekstra økningen på to prosent vurderes som nødvendig for å dekke det økte behovet for samordning av datarapporteringen, bedre kvalitetssikringen og utvide støtten til de politiske prosessene.

Miljøbyrået vil fortsette å være en forløper ved å fostre nye medlemmer, spesielt Sveits og landene i Sørøst-Europa. Disse geografiske utvidelsene, samarbeid med andre land og utvidet sektorarbeid er forventet og vurdert i henhold til grensebetingelsene som er vist i tabellen. Miljøbyrået vil også bruke ressurser på kapasitetsoppbygging

i de nye medlemslandene. Vi vil videreutvikle samarbeidet med generaldirektoratene for sektorene — spesielt for energi, transport, landbruk og fiskeri. Vi ser også muligheter for felles aktiviteter med samarbeidspartnere i industrien.

Miljøbyrået er forpliktet til å arbeide videre mot en mer moderne tilnærming til menneskelige ressurser som vektlegger at medarbeiderne er vår viktigste kapital. Det betyr sterkt fokus på opplæring og karriereutvikling for de ansatte, videre oppbygging av lederkompetanse og at vi i større grad føler organisasjonen på pulsen. Et system med balansert målstyring vil være et av de viktigste verktøyene i den interne overvåkingen av resultater og i formidlingen av Miljøbyråets resultater. I tillegg starter Miljøbyrået nå et opplegg for intern miljøforvaltning og revisjon (EMAS), som vil støtte reduksjon i byråets egen miljøpåvirkning og koble dette til arbeidet med industri og leverandører.

Styringen og videreutviklingen av prosjektstyringen er høyt prioritert og går i retning av fullstendig aktivitetsbasert ledelse og budsjettering. Revisjons- og tilbakemeldingsmekanismer vil bli integrert i ledelsestilnærmingen.

I de neste fem årene vil Miljøbyrået fortsette driften fra de nåværende kontorene i Kongens Nytorv 6 i København. I denne perioden vil vi nærme oss bygningens fulle kapasitet på 155 kontorplasser.

Utkast til budsjett

Budsjett					
År	Grunnbevilgning fra EU	Bidrag fra land utenfor EU	Samarbeidskandidater	Andre generaldirektorater	Samlet budsjett
2004	27 200	3 900		500	31 600
2005	28 600	4 900	1 000	1 000	35 500
2006	30 000	5 000	2 000	1 500	38 500
2007	32 200	4 400	2 000	1 500	40 100
2008	33 700	4 500	2 000	1 500	41 700

Medarbeidere	
År	Reglementert antall medarbeidere
2004	115
2005	125
2006	135
2007	145
2008	150

Greensebetingelser og budsjettmessige forutsetninger:

- Sveits blir medlem i Miljøbyrået i 2005;
- Bulgaria og Romania er forventet å bli med i EU, og deres nåværende direkte bidrag kan deretter integreres i Miljøbyråets kjernebudsjett;
- direkte bidrag for samarbeid med Sørøst-Europa er ventet fra 2005, med mulig ekstern finansiering for flere østlige land og Middelhavsland;
- direkte bidrag fra generaldirektorater for ulike sektorer er ventet fra 2005, initialt fra Landbruk og deretter også fra andre.

Nøkkeldokumenter fra Miljøbyrået

Miljøbyråets visjon	Det europeiske miljøbyrås strategi for 2004–2008	Årlig forvaltningsplan	Miljøbyrået på Internett: www.eea.eu.int
Vår streben for fremtidens miljøinformasjon	Definerer femårs mål og mål koblet til våre langsiktige visjoner for miljøinformasjon	Våre prioriteringer, mål og planlagt bruk av ressurser for det neste året	Gir informasjon om miljøet og våre aktiviteter
Årsrapport/ årsaktivitetsrapport	Årlig miljørapport	Serviceerklæring	Halvårlig driftsrapport
En årsoversikt inkludert resultater i forhold til målene	Våre resultater i styringen av vår egen miljøpåvirkning i årets løp (starter i 2004)	Våre forpliktelser overfor institusjonene i Europa, Miljøbyråets medlemsland og samfunnet	Et mer detaljert bilde av driftsresultatene og oppsummering av finansielle data og data for menneskelige ressurser

Datapolitikk (2004)

Data som brukes i Miljøbyråets produkter, er fritt tilgjengelige fra datatjenesten på Miljøbyråets Internett-sider, forutsatt at Miljøbyråets avtale med dataleverandøren ikke omfatter noen restriksjoner for tilgang eller bruk. Miljøbyråets nye produkter på Internett vil ha koblinger til de originale datasettene eller — der det er restriksjoner for bruk eller tilgang — koblinger til metadata og informasjon om dataleverandøren.

Det europeiske miljøbyrå

Det europeiske miljøbyrås strategi for 2004–2008

Luxembourg: Kontoret for De europeiske fellesskaps offisielle publikasjoner

2003 — 28 s. — 21 x 29.7 cm

ISBN 92-9167-648-9

